

e-ISSN: 2630-631X

Article Type

Research Article

Subject Area

Education Management

Vol: 8 Issue: 65

Year: 2022 November

Pp: 2036-2043

Arrival

18 September 2022

Published

30 November 2022

Article ID 64804

Doi Number

<http://dx.doi.org/10.29282/smryj.64804>

How to Cite This

Article

Özen Özel A. (2022).

“Okul Yöneticilerinin

Örgütsel Sessizliğe

Etkisini Araştıran

2016-2022 Yılları

Arasındaki Lisans Üstü

Tezlerin İncelemesi”,

International Social

Mentality and

Researcher Thinkers

Journal, (Issn:2630-

631X) 8(65): 2036-

2043

Social Mentality And
Researcher Thinkers is
licensed under a Creative
Commons Attribution-
NonCommercial 4.0
International License.

Okul Yöneticilerinin Örgütsel Sessizliğe Etkisini Araştıran 2016-2022 Yılları Arasındaki Lisans Üstü Tezlerin İncelemesi

Examination of Graduate Thesis Between 2016-2022 Researching the Effect of School Heads
on Organizational Silence

Aslıhan Özen Özel ¹

¹ Öğretmen., MEB, İzmir, Türkiye

ÖZET

Bu araştırma, okullarda okul yöneticilerinin örgütsel sessizliğe etkisini ele alan tezlerin doküman incelemesini amaçlamaktadır. Örgütsel sessizlik, örgütlerde ilerlemenin yavaşlamasına neden olan ve beraberinde pek çok sorunun ortaya çıkmasına sebep olan bir iletişim sorunudur. Okullarda örgütsel sessizliğin kaynakları arasında okul yöneticilerinin ne kadar etkisi olduğu önemli bir konudur. Örgütsel sessizlikle ilgili yapılan çalışmaların zenginliği de sorunun tam olarak ortaya konması ve en etkili çözüm yolunun geliştirilmesine ışık tutmaktadır. Bu amaçla Türkiye’de yapılan lisans üstü tezlerin bulunduğu bir veri tabanı olan Ulusal Tez Merkezi, 2016-2022 yılları arası ile sınırlandırılarak, “okul müdürü”, “okul yöneticisi”, “örgütsel sessizlik” anahtar kelimeleriyle taranmıştır. Yapılan tarama sonucunda son 5 yılda okullarda okul müdürleri ve örgütsel sessizlikle ilgili olarak yapılan 22 tez belirlenmiştir. Bu tezlerden yalnızca biri doktora tezi diğerleri ise yüksek lisans tezidir. Tezlerin yürütüldüğü şehirler incelendiğinde on üç farklı şehre dağılım gösterdiği, ancak araştırmaların en fazla İstanbul’da ardından Siirt’te yapıldığı görülmüştür. Enstitü türlerine bakıldığında ise bu konuda sosyal bilimler enstitülerinde daha fazla inceleme yapıldığı söylenebilir. Analizler sonucunda bu tezlerin tamamının nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama yöntemiyle tasarlandığı ve örgütsel sessizlik ile liderlik stilleri arasındaki ilişkinin en fazla araştırıldığı belirlenmiştir. Ayrıca yapılan çalışmaların örneklemeleri incelendiğinde tamamına yakınında öğretmen görüşleri alındığı, müdürlerin görüşlerinin alınmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul Yöneticileri, Okul müdürleri, Sessizlik, Örgütsel Sessizlik

ABSTRACT

This research aims to analyze the documents of the theses that deal with the effect of school administrators on organizational silence in schools. Organizational silence is a communication problem that causes the progress to slow down in organizations and causes many problems to emerge. It is an important issue how much influence school administrators have among the sources of organizational silence in schools. The richness of the studies on organizational silence also sheds light on the full disclosure of the problem and the development of the most effective solution. For this purpose, the National Thesis Center, which is a database of postgraduate theses made in Turkey, was limited to the years 2016-2022 and scanned with the keywords "school principal", "school administrator", "organizational silence". As a result of the scanning, 22 theses about school principals and organizational silence in the last 5 years were determined. Only one of these theses is a doctoral thesis and the others are a master's thesis. When the cities where the theses were conducted were examined, it was seen that they were distributed to thirteen different cities, but the most of the studies were conducted in Istanbul, followed by Siirt. When we look at the types of institutes, it can be said that more studies have been made in social sciences institutes on this subject. As a result of the analyzes, it was determined that all of these theses were designed with the relational survey method, one of the quantitative research methods, and the relationship between organizational silence and leadership styles was investigated the most. In addition, when the samples of the studies were examined, it was determined that almost all of the teachers' opinions were taken and the opinions of the principals were not taken.

Keywords: School Administrators, School principals, Silence, Organizational Silence

GİRİŞ

Sessizlik ve Örgütsel Sessizlik Kavramları

TDK’da “sükût, gürültü olmama durumu” olarak tanımlanan sessizlik, (TDK, 2019). Latin kökenli bir kelime olarak İngilizce karşılığı “silence”, “rüzgârın dinmesi ya da durmak” anlamlarını içermektedir (Prochnik, 2011). Sesin olmadığı bir durum bazı koşullarda, uyumun, huzurun ve bağlılığın göstergesi olarak nitelendirilir. Bazı koşullarda ise sorunların ve olumsuzlukların habercisidir. Sessizlik, kültürel olarak farklı yorumlanmakla birlikte, genellikle tevazu, konuşmama durumu, kişinin içe kapanması ya da başkalarına olan saygı biçiminde kabul edilir (Şenol ve Aktaş, 2017).

Çolak (2015), sessiz kalma davranışının her zaman eylemsizliği ifade eden pasif bir davranış olmadığını, kasıtlı bir seçim haline geldikten itibaren aktif bir eylem olmaya başladığını vurgulamaktadır. (Şenol ve Aktaş, 2017). Örgüt üyelerinin çoğu örgütsel konuda sessiz kalmayı seçmesi halinde, sessizlik kolektif bir davranış haline gelir (Dan vd., 2009). Bu bağlamda örgütsel sessizlik, “örgütsel değişimin ve gelişimin önündeki kolektif bir engel” olarak tanımlanır. Bazı araştırmacılar ise örgütsel sessizliğin örgüt çalışanlarının örgüt içindeki potansiyel sorunlar ve konularla ilgili görüş ve fikirlerini ifade etmeyerek kendine saklaması olarak tanımlamıştır (Bagheri vd., 2012).

Örgütsel sessizlik, kaynak ve çabaların boşa harcandığı, önerilerin azalmasına neden olan, düşük kolektif ses seviyesi gibi çeşitli biçimler alabilen verimsiz bir örgütsel süreçtir (Shojaie vd., 2011). Bu nedenle, çalışanların sessizlik, çalışanların kurumları için yararlı olabilecek bilgileri kasıtlı veya kasıtsız olarak sakladıkları durumları ifade eder (Taşkıran, 2010). Literatürdeki bazı yaklaşımlar toplum içindeki farklı seslerin ve sessizlik biçimlerinin kamusal sınırların çizilmesinde rol oynadığını savunur. Toplumsal taleplerin ifade edilmesi toplumsal kimliklerin varlığına işaret eder. Aynı zamanda toplumsal dönüşüm üzerinde de önemli etkilerde bulunur (Ferguson 2003).

Örgütsel sessizlik, mevcut uygulamaların amaçlandığı gibi çalışmadığını gösteren olumsuz geri bildirimlerin durmasına neden olarak etkili örgütsel öğrenmeyi engeller (Morrison ve Milliken, 2000). Örgütsel yapı ve güç hiyerarşisi, çalışan sessizliğinin üst yönetimlerin belirleyebildiğinden daha fazla olabileceğini ortaya koymaktadır. Böyle durumlar örgütün iklimini olumsuz etkiler. Bu olumsuz durum, çalışanlar bir üst düzey yönetici ile konuşmazsa gerçekleşebilir (Slade, 2008).

Bir örgütteki sessizliğin yönü yukarıdan aşağıya (yönetimden çalışanlara doğru), aşağıdan yukarıya (çalışanlardan yönetime doğru), yatay (çalışanlar arasında) yönde ortaya çıkabilir. En yaygın türü hiyerarşik düzenin getirdiği aşağıdan yukarıya doğru olandır. Yapılan araştırmalar üst düzey yöneticilere doğru gelişen sessizliğin en üst düzeyden (müdür, işletme sahibi) değil çalışanların bir üst düzeyinden (şef, birim başkanı) kaynaklandığını ortaya koymaktadır. Yöneticiler bilerek ya da bilmeyerek örgütsel sessizliğin tetikleyicisi olmaktadır (Brinsfield, 2009).

Özetle, örgütlerde çalışanların sessizlik davranışları, anlık bir karardan çok, birçok etkenin dâhil olduğu karmaşık ve birikerek gelişen bir sürecin sonucunu yansıtır. Sessizlik davranışı, rastgele meydana çıkan bir durum değil, çalışanların bilinçli bir şekilde yaptıkları bir tercihtir. Bu bakış açısıyla, örgütsel sessizliğin nedenlerinin ve kaynaklarının belirlenmesi, çözümün geliştirilebilmesi açısından önemlidir.

Okullarda Örgütsel Sessizlik

Okullar, nesilleri hayata ve geleceğe hazırlayan kurumlardır. Aynı zamanda eğitim kurumları bilgiyi aktaran ve üreten, nitelikli iş gücünün yaratılmasında stratejik bir, bireysel ve toplumsal gelişimi destekleyerek ülkenin kalkınmasına katkı sağlar. Ülke açısından bu kadar kilit bir görev üstlenmiş olan örgütlerdeki iletişim sorunları, kurumsal hedeflerin de tam olarak yerine getirilmesinin önünde engel teşkil eder. Örgütsel sessizlik, bu iletişim problemlerinden biri olarak sayılabilir. Eğitim kurumlarındaki örgütsel sessizlik durumları, okulun iklimini etkileyerek bütün çalışanları ve öğrencileri etkiler. İlerlemeyi yavaşlatır, yenilikçi üretimler yapmayı, fikirlerini ifade etmenin önüne setler çeker (Uçar, 2017).

Eğitim kurumlarındaki örgütsel sessizlik düzeyini belirlemek için yapılan bazı çalışmalarda örgütsel sessizlik düzeyinin düşük (Öztürk, 2017; Kahveci, 2010; Öncü, 2017), bazılarının orta düzeyde (Uçar, 2017; Daşçı, 2014; Çakal, 2016) ve bazılarında çok yüksek olduğu (Yenel, 2016; Apak, 2016; Özdemir, 2015) ifade edilmektedir. Kurum ortamına ve ilişki dinamiklerine göre farklı değişkenlerin örgütsel sessizlik üzerinde etkisi olduğu düşünüldüğünde, hangi değişkenlerin bu sonuçlara yol açtığının ve ne düzeyde etki ettiğinin belirlenmesi önemlidir.

Yapılan çalışmalarda, eğitim örgütlerindeki örgütsel sessizliğin kaynakları içinde öğretmenlerin yalnızlık hissi, uyum problemleri, kötü görünmeme, düzeni bozmak istememe, gruplaşmalar gibi nedenlerin yanı sıra yöneticilerin yetersizlikleri, etik ve adil olmayan davranışları, yanlış tutumları, performans düşüklüğü sayılmaktadır (Bildik, 2009; Bayram, 2010; Yanık, 2012; Kahveci ve Demirtaş, 2013). Eğitim kurumlarında örgütsel politikayı belirleyen ve son kararı veren üst düzey yöneticiler olarak okul müdürlerinin örgütsel sessizlik üzerine önemli etkileri olduğu yapılan çalışmalarla ortaya koyulmuştur (Çakıcı, 2008; Alparslan, 2010; Yenel, 2016). Ayrıca okul yöneticilerinin karizmatik liderlik özelliklerinin de örgütsel sessizliği anlamlı düzeyde etkilediği belirlenmiştir (Ballı, 2018; Öncü, 2017).

Yöneticilerin davranışları sonucu öğretmenlerin değişimin yaşanacağına olan umutsuzluğu, kırgınlık gibi nedenlerle okul içindeki önemli bilgileri kendine saklama, geri bildirim vermeme davranışı geliştirebilirler (Tanoğlu, 2006). Öğretmenlerin sergilediği örgütsel sessizlik davranışları incelendiğinde genellikle “korumacı sessizlik” türünde gösterdikleri, kurumu sahiplendikleri, kendilerini ve meslektaşlarını korumak amacıyla sesiz kaldıklarını göstermektedir (Aladağ, 2019).

Bu açıdan bakıldığında okullarda yaşanan örgütsel sessizliğin yönü araştırılmalı, Okullarda ortaya çıkan örgütsel sessizlik durumlarında okul yöneticilerinin etkisi araştırılmalıdır. Böylece eğitim kurumlarında örgütsel sessizliğin çözümüne yönelik stratejik adımlar atmak mümkün olabilir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, okullarda meydana gelen örgütsel sessizlik durumlarında okul yöneticilerinin etkilerini araştıran tezlerin doküman incelemesini yapmaktır. Ayrıca okul yöneticilerinin örgütsel sessizlikle ilgili görüşleri de araştırmanın kapsamı içine alınmıştır. Böylece son yıllarda yapılan saha araştırmalarının ı ışık tuttuğu alanlar ve literatürdeki boşlukları ortaya koyacak bir çalışma ile sonraki çalışmalara yol göstereceği düşünülmektedir. Araştırma soruları aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

1. Okul yöneticileri ve örgütsel sessizlikle ilgili 2016-2022 yılları arasında yürütülen tezlerin yıllara göre dağılımı nedir?
2. Okul yöneticileri ve örgütsel sessizlikle ilgili 2016-2022 yılları arasında yürütülen tezlerin enstitü türüne göre dağılımı nedir?
3. Okul yöneticileri ve örgütsel sessizlikle ilgili 2016-2022 yılları arasında yürütülen tezlerin yürütüldüğü şehirlere göre dağılımı nedir?
4. Okul yöneticileri ve örgütsel sessizlikle ilgili 2016-2022 yılları arasında yürütülen tezlerin araştırma yöntemine ve modeline göre dağılımı nedir?
5. Okul yöneticileri ve örgütsel sessizlikle ilgili 2016-2022 yılları arasında yürütülen tezlerin örnekleme göre dağılımı nedir?
6. Okul yöneticileri ve örgütsel sessizlikle ilgili 2016-2022 yılları arasında yürütülen tezlerin kapsamına göre dağılımı nedir?

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, nitel desenlerden biri olan, doküman analizi ile gerçekleştirilmiştir. Doküman incelemesi ile doğrudan gözlenemeyen bir durumla ilgili elde edilen sesli, yazılı ya da görsel veri kaynağındaki bilgiler, düzenlenerek belirli bir çerçeve içinde değerlendirilir. Böylece veriler anlamlandırılarak yorumlanabilir hale gelir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Veri Toplama Süreci ve Verilerin Analizi

Okullarda ortaya çıkan örgütsel sessizlik durumlarının okul müdürleri ile ilişkisini araştıran tezlerin belirlenmesi için Ulusal Tez Merkezi'ndeki çalışmalar 2016-2022 yılları arasıyla sınırlanarak taranmıştır. Araştırma kriterlerine uygun olan çalışmaların belirlenmesinde “örgütsel sessizlik”, “okul yöneticileri” ve “okul müdürleri” anahtar kelimeleri ile aramalar yapılmıştır. Taramalar sonucunda elde edilen ve araştırmaya katılan tezlerin listesi ve kodları Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Okul Yöneticilerinin Örgütsel Sessizliğe Etkisini Araştıran Tezler.

Kod	Tez	Kod	Tez	Kod	Tez	Kod	Tez
K1	Başar, Ş. 2022	K7	Gök, M.İ. 2020	K13	Pektaş, H.M. 2019	K19	Yenel, K. 2016
K2	Altınlı, O. 2022	K8	Aladağ, C. 2019	K14	Canitez, S. 2018	K20	Aydın, F. 2016
K3	Azimi, M. 2021	K9	Uzman, Z. 2019	K15	Dervişoğlu, Ç. 2017	K21	Apak, F. 2016
K4	Bilgin, K.V. 2021	K10	Özdemir, N. 2019	K16	Altın, A. 2017	K22	Çakal, G. 2016
K5	Sevindim, K.Y. 2020	K11	Girgin, S. 2019	K17	Öncü, B. 2017		
K6	Bozgöz, İ.E. 2020	K12	Deviren, İ. 2019	K18	Güler, T. 2017		

Tablo 1’e göre, araştırmaya katılmaya uygun olduğu düşünülen 22 tez çalışması olduğu belirlenmiştir. Bu tezlere ait ayrıntılar derlenerek bir excel tablosunda ayrıntılı olarak listelenmiş, araştırmanın araştırma sorularına uygun olarak ayrı ayrı tablolar halinde frekanslar bulgulara sunulmuştur.

BULGULAR

Araştırmaların Yayınlandığı Yıllara Göre Dağılımı

Okul yöneticilerinin örgütsel sessizliğe etkisini araştıran tezlerin doküman incelemesi sonucunda 2016-2021 yılları arasındaki dağılımı Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2. Yayınlanan araştırmaların yıllara göre dağılımı.

Yayın Yılı	Tezler	N
2022	K1, K2	2
2021	K3, K4	2
2020	K5, K6, K7	3
2019	K8, K9, K10, K11, K12, K13	6
2018	K14	1
2017	K15, K16, K17, K18	4
2016	K19, K20, K21, K22	4

Tablo 2'ye göre, okul müdürleri ve örgütsel sessizlik ile ilgili en yüksek sayıda (6) çalışmanın 2019 yılında yapıldığı belirlenmiştir. 2016 ve 2017 yıllarında 4'er tez olduğu 2018 yılında ise bir tez olduğu, en fazla çalışmanın olduğu 2019 yılından sonra ise bu konuya olan ilginin azaldığı ve çalışma sayısının 2'ye düştüğü gözlenmektedir. Son yıllara doğru konuyla ilgili olarak yapılan çalışmaların azaldığı belirlenmiştir.

Araştırmanın Yapıldığı Şehir

Okul yöneticilerinin örgütsel sessizliğe etkisini araştıran tezlerin doküman incelemesi sonucunda çalışmaların yürütüldüğü şehirlere göre dağılımı Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3. Yayınlanan araştırmaların yıllara ve türlerine göre dağılımı.

Şehir	Tezler	N
İstanbul	K6, K9, K11, K14, K15, K17, K21	7
Siirt	K1, K7, K12	3
Ankara	K16, K19	2
Mersin	K2	1
Erzurum	K3	1
Samsun	K4	1
Kırşehir	K5	1
Van	K8	1
Çanakkale	K10	1
Malatya	K13	1
Uşak	K18	1
Denizli	K20	1
Bolu	K22	1

Tablo 3'e göre, okul müdürleri ve örgütsel sessizlik ile ilgili en yüksek sayıda (7) çalışmanın İstanbul'da yürütüldüğü belirlenmiştir. Ardından Siirt'te 3 tez ve Ankara'da 2 tezin yürütüldüğü, diğer 10 şehirde ise birer çalışma yapıldığı belirlenmiştir. Diğer şehirler arasında Mersin, Erzurum, Samsun, Kırşehir, Van, Çanakkale, Malatya, Uşak, Denizli, Bolu yer almaktadır. Tezlerin yürütüldüğü şehirlerle araştırmaların yapıldığı şehirler arasında ise 7 tezin (K4, K7, K11, K12, K17, K18, K22) farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Araştırmanın Yapıldığı Enstitü Türü

Okul yöneticilerinin örgütsel sessizliğe etkisini araştıran tezlerin doküman incelemesi sonucunda enstitü türüne göre dağılımı Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4. Yayınlanan araştırmaların enstitü türüne göre dağılımı.

Enstitü Türü	Kodlar	N
Eğitim Bilimleri Enst.	K2, K3, K8, K10, K13, K16, K18, K22	8
Sosyal Bilimleri Enst.	K1, K5, K7, K9, K12, K14, K15, K17, K19, K20, K21	11
Lisansüstü Eğitim Enst.	K4, K6, K11	3

Tablo 4'e göre, okul müdürleri ve örgütsel sessizlik ile ilgili çalışmaların ağırlıklı olarak sosyal bilimler enstitülerinde (11 tez) yapıldığı, ardından eğitim bilimleri enstitüleri (8) ve lisansüstü eğitim enstitülerinde (3 tez) yapıldığı belirlenmiştir.

Örnekleme Yönelik Bulgular

Okul yöneticilerinin örgütsel sessizliğe etkisini araştıran tezlerin doküman incelemesi sonucunda çalışmalarda örneklem olarak bir çalışma (K10) dışında diğer tüm çalışmalarda öğretmenlerin görüşlerinin alındığı belirlenmiştir. Örneklem sayı aralıklarıyla ilgili kodlar ise Tablo 5'te gösterilmektedir.

Tablo 5. Çalışma grubu sayısına yönelik bulgular.

Çalışma Grubu Sayı Aralığı	Kaynak Tez	N
1-100 kişi	K10, K17	2
101-200 kişi	K18	1
201-300 kişi	K5, K9, K10, K14, K16, K20, K21	7
301-400 kişi	K8, K11, K15, K19	4
401-500 kişi	K7, K12, K22	3
501-1000 kişi	K1, K2, K3, K4, K6, K13	6

Tablo 5'e göre, okul müdürleri ve örgütsel sessizlik ile ilgili en yüksek sayıda (7) çalışma ile 101-200 kişilik örneklem aralığında gerçekleşmiştir.

Araştırma Modeli ve Yöntemine Yönelik Bulgular

Okul yöneticileri ve örgütsel sessizlikle ilgili tezlerin doküman incelemesi sonucunda belirlenen tezlerde kullanılan yöntemler ve modeller incelendiğinde tüm çalışmaların nicel desende ve ilişkisel tarama modelinde olduğu belirlenmiştir. İlişkilerin araştırıldığı çalışmalarda nicel ve karma desenin ağırlıklı olması beklenen bir sonuçtur. Ancak bu çalışmanın kapsamı daha geniş tutulmuş, okul yöneticilerinin örgütsel sessizlikle ilgili görüşlerini alan araştırmaların belirlenmesi de amaçlanmıştır. Bu açıdan bakıldığında okullarda örgütsel sessizlik ile ilgili okul yöneticilerinin görüşlerinin belirlenmesine yönelik çalışma bulunamamıştır.

Araştırma Kapsamına Yönelik Bulgular

Okul yöneticilerinin örgütsel sessizliğe etkisini araştıran tezlerin doküman incelemesi sonucunda çalışmaların örgütsel sessizlik ile ilişkisini incelediği diğer değişkenlere göre dağılımı Tablo 6'da gösterilmektedir.

Tablo 6. Başlıkta konuya yaklaşımların dağılımı.

Araştırma Konusu	Kaynak Tez	N
Liderlik Stilleri/Tarzları/Davranışları	K1, K2, K8, K13, K14, K16, K17, K18	8
Güç Kaynakları	K6, K11, K12, K20	4
Yönetim/Yöneticilik Tarzları	K5, K16	2
İletişim Becerileri	K3, K9	2
İş Doyumu	K3	1
Kindarlık Davranışları	K4	1
Yönetim Becerileri	K15	1
Göreceli Yoksunluk	K2	1
Gücü Kullanma Biçimleri	K21	1
Farklılıkların Yönetimi	K7	1
Duygusal Zekâ Seviyeleri	K10	1
Örgütsel Sinizim	K10	1
Motivasyon Düzeyleri	K12	1
Örgütsel Vatandaşlık	K19	1
Katılım	K22	1

Tablo 6'ya göre, okul müdürleri ve örgütsel sessizlik ile ilgili en yüksek sayıda (8) çalışma liderlik konularında yapılmıştır. Ardından güç kaynakları, yönetim tarzları ve iletişim stilleri ile örgütsel sessizlik arasındaki ilişkiler araştırılmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma, eğitim kurumlarında okul yöneticilerinin örgütsel sessizliğe etkisini ele alan tezlerin doküman incelemesini amaçlamaktadır. Örgütsel sessizlik, örgütlerde ilerlemenin yavaşlamasına neden olan ve beraberinde pek çok sorunun ortaya çıkmasına sebep olan bir iletişim sorunudur. Okullarda örgütsel sessizliğin pek çok farklı kaynağı vardır. Bu kaynaklar arasında okulun politika ve son karar alıcısı olan okul yöneticilerinin ne kadar etkisinin olduğu önemli bir konudur. Bu çalışma ile örgütsel sessizlikle ilgili yapılan çalışmaların zenginliği gözden geçirilmiştir, sonraki çalışmalar için bir yol çizmek hedeflenmiştir.

Bu araştırmanın amacı, okul yöneticilerinin örgütsel sessizlikle ilgili görüşlerini inceleyen ya da okul müdürlerinin örgütsel sessizliğe olan etkisini ele alan tezlerin son beş yıldaki dağılımını belirlemektir. Bu amaçla Türkiye'de yapılan lisans üstü tezlerin bulunduğu bir veri tabanı olan Ulusal Tez Merkezi, 2016-2022 yılları arası ile sınırlandırılarak, “okul müdürü”, “okul yöneticisi”, “örgütsel sessizlik” anahtar kelimeleriyle taranmıştır. Yapılan tarama sonucunda son 5 yılda okullarda okul müdürleri ve örgütsel sessizlikle ilgili olarak yapılan 22 teze belirlenmiştir. Bu tezlerden yalnızca biri doktora tezi (Azimi, 2021) diğerleri ise yüksek lisans tezidir.

Tezlerin yürütüldüğü şehirler incelendiğinde on üç farklı şehre dağılım gösterdiği, ancak araştırmaların en fazla İstanbul'da ardından Siirt'te yapıldığı görülmüştür. Enstitü türlerine bakıldığında ise bu konuda sosyal

bilimler enstitülerinde daha fazla inceleme yapıldığı söylenebilir. Okul müdürleri ve örgütsel sessizlik ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde araştırmaların en fazla İstanbul'da yürütüldüğü belirlenmiştir. Ardından Siirt'te 3 tez ve Ankara'da 2 tezin yürütüldüğü, diğer 10 şehirde ise birer çalışma yapıldığı belirlenmiştir. Diğer şehirler arasında Mersin, Erzurum, Samsun, Kırşehir, Van, Çanakkale, Malatya, Uşak, Denizli, Bolu yer almaktadır. Tezlerin yürütüldüğü şehirlerle araştırmaların yapıldığı şehirler arasında ise 7 tezin (Bilgin, 2021; Gök, 2020; Özdemir, 2019; Deviren, 2019; Öncü, 2017; Güler, 2017; Çakal, 2016) farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Yapılan analiz sonucunda okul müdürlerinin örgütsel sessizlik ile ilgili görüşlerine doğrudan yer veren yalnızca bir çalışma olduğu (Özdemir 2019) olduğu belirlenmiştir. Yapılan çalışmaların tamamına yakını ise okul müdürlerinin bazı özelliklerinin örgütsel sessizlik üzerine etkisini öğretmenlerin görüşüne göre belirlemeyi amaçladığı belirlenmiştir.

Okul yöneticilerinin örgütsel sessizliğe etkisini araştıran tezlerin doküman incelemesi sonucunda belirlenen tezlerde kullanılan yöntemler ve modeller incelendiğinde tüm çalışmaların nicel desende ve ilişkisel tarama modelinde olduğu belirlenmiştir. İlişkilerin araştırıldığı çalışmalarda nicel ve karma desenin ağırlıklı olması beklenen bir sonuçtur. Ancak bu çalışmanın kapsamı daha geniş belirlenmiş, okul yöneticilerinin örgütsel sessizlikle ilgili görüşlerini ele alan araştırmaların belirlenmesi de amaçlanmıştır. Bu açıdan bakıldığında okullarda örgütsel sessizlik ile ilgili okul yöneticilerinin görüşlerinin belirlenmesine yönelik çalışmaların yapılmadığı dikkati çekmektedir. Bu bağlamda Arlı (2013), nitel desende ve okul müdürlerinin görüşlerine yer veren önemli bir çalışma olarak model alınarak farklı alanlarda tekrarlanabilir.

Bu araştırma sonucunda elde edilen bulgular incelendiğinde, nitel, nicel ve karma çalışmaların artırılarak, tezlerin uygulandığı alan, örneklem sayısının, hedef kitlenin ve araştırma modelinin zenginleştirilmesi önerilebilir.

KAYNAKÇA

1. Aladağ, C. (2019). "Lise müdürlerinin karizmatik liderlik özellikleri ile öğretmenlerin örgütsel sessizlik düzeylerinin incelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
2. Alparslan, A. M. (2010). "Örgütsel sessizlik iklimi ve işgören sessizlik davranışları arasındaki etkileşim, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi öğretim elemanları üzerinde bir araştırma", Yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
3. Altın, A. (2017). "Ortaöğretim müdürlerinin yöneticilik tarzları ile öğretmenlerin örgütsel sessizlik davranışları arasındaki ilişki", Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
4. Altınlı, O. (2022). "Okul müdürlerinin liderlik stilleri ile öğretmenlerin örgütsel sessizlikleri ve göreceli yoksunlukları arasındaki ilişkinin incelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
5. Apak, F. (2016). "Okul yöneticilerinin gücü kullanma biçimleri ile öğretmenlerin örgütsel sessizlik düzeyleri arasındaki ilişki", Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
6. Arlı, D. (2013). İlkokul Müdürlerinin Örgütsel Sessizlik ile İlgili Görüşleri. Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3 (2), 69-84.
7. Aydın, F. (2016). "Ortaokul yöneticilerinin kullandıkları örgütsel güç türleri ve öğretmenlerin örgütsel sessizlik davranışları", Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
8. Azimi, M. (2021). "Okul müdürlerinin iletişim becerileri ile öğretmenlerin iş doyumu ve örgütsel sessizlik tutumları arasındaki ilişkilerin incelenmesi (Erzurum ili örneği)", Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
9. Bagheri, G., Zarei, R. & Aeen, M.N. (2012), Organizational Silence (Basic Concepts and Its Development Factors), Ideal Type of Management, 1 (1), 47- 58.
10. Ballı, F. (2018). "Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin gösterdiği karizmatik liderlik davranışlarının okullarda görülen örgütsel sessizliği yordama düzeyi", Yüksek lisans tezi., Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
11. Başar, Ş. (2022). "Lise yöneticilerinin paternalist (babacan) liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel sessizlik düzeyleri arasındaki ilişki", Yüksek Lisans Tezi, Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.

- 12.Bayram, T. Y. (2010). "Üniversitelerde örgütsel sessizlik", Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- 13.Bildik, B. (2009). "Liderlik tarzları, örgütsel sessizlik ve örgütsel bağlılık ilişkisi". Yüksek lisans tezi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gebze.
- 14.Bilgin, K.V. (2021). "Okul müdürlerinin kindarlık davranışları ile öğretmenlerin örgütsel sessizlik algıları arasındaki ilişki", Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- 15.Bozgöz, İ.E. (2020). "Okul yöneticilerinin kullandıkları konumsal güç kaynakları ile öğretmenlerin örgütsel sessizlik davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- 16.Brinsfield, C. T., (2009). Employee silence: investigation of dimensionality, development of measures, and examination of related factors, Yayınlanmış Doktora Tezi, The Ohio State Üniversitesi, Amerika, 2009.
- 17.Canitez, S. (2018). "Okul müdürlerinin liderlik stillerinin örgütsel sessizlik üzerine etkisi", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- 18.Çakal, G. (2016). "Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin okul yönetimine katılma ile örgütsel sessizlik algıları arasındaki ilişki (Tekirdağ ili örneği)", Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- 19.Çakıcı, A. (2008). Örgütlerde sessiz kalan konular, sessizliğin nedenleri algılanan sonuçlar üzerine bir araştırma. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18 (1), 117-134.
- 20.Çolak, H. E. (2015). Örgütsel sessizlik. NE Özler İçinde, Örgütsel Davranışta Güncel Konular, 363-396.
- 21.Dahl, R. A. (2010). Demokrasi üzerine. (Çev. B. Kadioğlu). Ankara: Phoenix Yayınevi.
- 22.Dan, Jun, W and Jiu-cheng, M. (2009). "Organizational silence; a survey on employees working in a Telecommunication Company". London.
- 23.Daşçı, E. (2014). "İlköğretim kurumu yöneticilerinin liderlik tarzları ile öğretmenlerin yaşadıkları yıldırma (mobbing) ve örgütsel sessizlik davranışları arasındaki ilişki", Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- 24.Dervişoğlu, Ç. (2017). "Okul yöneticilerinin algılanan yönetim becerileri ile örgütsel sessizlik arasındaki ilişki: Beyoğlu ilçesi örneği", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- 25.Deviren, İ. (2019). "İlkokul müdürlerinin kullandıkları örgütsel güç kaynakları ile öğretmenlerin örgütsel sessizlik ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.
- 26.Ferguson, K. 2003. "Silence: A Politics." Contemporary Political Theory 2: 49–65.
- 27.Girgin, S. (2019). "Öğretmenlerin örgütsel sessizlik düzeyleri ile okul yöneticilerinin kullandıkları güç kaynakları arasındaki ilişki", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- 28.Gök, M.İ. (2020). "Öğretmenlerin okullardaki farklılıkların yönetimine ilişkin algıları ile örgütsel sessizlik düzeyleri arasındaki ilişki", Yüksek Lisans Tezi, Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.
- 29.Güler, T. (2017). "Ortaokul müdürlerinin etik liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel sessizlikleri arasındaki ilişki", Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- 30.Kahveci, G. & Demirtaş, Z. (2013). Öğretmenler için örgütsel sessizlik ölçeği geliştirme çalışması. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 12(43), 167-182.
- 31.Kahveci, G. ve Demirtaş, Z (2013). Okul yöneticisi ve öğretmenlerin örgütsel sessizlik algıları. Eğitim ve Bilim, 38(167), 50-64.
- 32.Kahveci, G., (2010). İlköğretim okullarında örgütsel sessizlik ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişkiler. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- 33.Morrison, E. W., & Milliken, F. J. (2000). Organizational silence: a barrier to change and development in a pluralistic world, Academy of Management Review, 25(4), 706-725.

- 34.Öncü, B. (2017). "Okul öncesi yöneticilerinin algılanan liderlik stilleri ile okul öncesi öğretmenlerinin yaşadıkları örgütsel sessizlik arasındaki ilişkinin incelenmesi (Kırklareli ili örneği)", Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- 35.Özdemi, N. (2019). "İlk ve orta okullardaki yöneticilerin duygusal zekâ seviyeleri ile öğretmenlerin örgütsel sinizim ve örgütsel sessizlik seviyeleri arasındaki ilişki", Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- 36.Özdemir, Ş. (2015). "Sınıf öğretmenlerinin örgütsel sessizlik ve örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişki", Yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- 37.Öztürk, F.T. (2017). "Liderlik tarzlarının örgütsel sessizlik ve tükenmişlik düzeyi üzerine etkisi: Bir alan araştırması", Yüksek lisans tezi, Nişantaşı Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- 38.Pektaş, H.M. (2019). "Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin liderlik tarzı ile örgütsel sessizlik arasındaki ilişkinin analizi", Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya
- 39.Prochnik, G. (2011). In pursuit of silence: listening for meaning in a world of noise. New York: Anchor Books.
- 40.Sevindim, K.Y. (2020). "Lise müdürlerinin yönetim tarzlarının öğretmenlerin örgütsel sessizliklerini yordama düzeyi", Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- 41.Shojaie, S. Matin, Z.H. ve Barani, G. (2011). Analyzing the Infrastructures of Organizational Silence and Ways to Get Rid of it. Procedia - Social and Behavioral Sciences 30 (2011) 1731 – 1735.
- 42.Slade, M.R. (2008). The adaptive nature of organizational silence: a cybernetic exploration of the hidden factory, George Washington University.
- 43.Şenol, S. & Aktaş, H. (2017). Algılanan örgütsel demokrasinin örgütsel sessizlik tutumlarına etkisi: İstanbul'da tekstil sektöründe faaliyet gösteren bir işletme çalışanları üzerinde araştırma, UIİİD-IJEAS, 16. UIK Özel Sayısı, 833-850.
- 44.Tanoğlu, Ş.Ç. (2006). "İşletmelerde yıldırmanın (mobbing) değerlendirilmesi ve bir yüksek öğrenim kurumunda uygulama". Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- 45.Taşkıran, E. (2010). Liderlik tarzının örgütsel sessizlik üzerindeki etkisinde örgütsel adaletin rolü ve bir araştırma. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi SBE.
- 46.Türk Dil Kurumu (2019). Okullar için Türkçe sözlük. 8. Baskı, Ankara: TDK Yayınları.
- 47.Uçar, R. (2017). Öğretmenlerin örgütsel sessizlik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, özel sayı:2.
- 48.Uzman, Z. (2019). "İlkokul yöneticilerinin algılanan iletişim becerileri ile sınıf öğretmenlerinin örgütsel sessizlik düzeyleri arasındaki ilişki", Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- 49.Yanık, C. (2012). "Örgütsel sessizlik ile güven arasındaki ilişki ve eğitim örgütlerinde bir araştırma", Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- 50.Yenel, K. (2016). "İlkokul yöneticilerinin dönüşümcü ve işlemci liderlik biçimleri ile öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık ve örgütsel sessizlik davranışları arasındaki ilişki", Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- 51.Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (6. Baskı). Ankara: Seçkin.